

Xujun xi ma joho xi kits'ínkjihí nda postru Pablo xuta ninku Corinto

B'i ts'ín kikjaniñahq Pablo xuta
ninku xi tjín nanki Corinto

1 An Pablo, an xi kama nku nda postruhua Jesucristo qat'aha Ntianá b'aq ts'ín kama mjehe. An ko nda nts'eé Timoteo tísuniñaihi jun xuta ninkuhu Ntianá xi tintsúboo nanki Corinto ko ngatentoo xutqha Ntianá xi tintsúboo nga ngúsuuhun ante Akaya.

2 Kas'enuu kjuanda ko kjuajyu xi tsjáná Ntiaq Na'miná ko Nda Ntianá Jesucristo.

B'i ts'ín y'éjña chji Pablo nga Ntianá kitsjáhq
nga'yúhun ajihin kjuanímä xi j'ajin

3 Kan'etsjoho Ntianá, kui xi Ntiaqha ko Na'mihí Nda Ntianá Jesucristo. Kui xi Na'miná ko Ntianá xi ma nimqha ñá ko xi tehente tsjá nga'yúnná. **4** Ajihin ngayjee kjuanímä xi tibitjajíaán tsjá nga'yúnná tu xi ko tq ñá tq kama k'uqai nga'yúhun rqá xuta xi kjuanímä tif'qin. At'ahaq títsjá nga'yúnná Ntianá, kui nga kámahanaá k'uqai nga'yúhun rqá xuta.

5 Xi nkú ts'ín nkjin kjuanímä tibitjajíin ngat'aha Cristo, b'aq ta ts'ín tse nga'yún xi tísakújinni Cristo. **6** Tu xi sakú nga'yún níhínenuu ko tu xi k'uqankihinu, kui nga tibitjajíhinni kjuanímä. Ko nk'ie nga tí'bqai nga'yúnni, tí'bqai nga'yúnni tu xi sakú nga'yúhunnu. Kui nga'yúun xi kujasinkonuu tu xi n'e chukjuyanuu nk'ie nga níbanenuu kjuq'un xi tibitjajíin. **7** Yai xi nkú ts'ín tjíyanuu. Kui niu xi tíma 'yún tak'uin. At'ahaq yai nga nkuhú bitjajíaán kjuq'un ko b'aq ta ts'ín sakú nga'yúnná.

8 Jun já nts'e, najmi mjeni tsa k'lúé'mai kjuanímä xi tsitjajíin ante Asia. Tu xí tsehé ni xi kamataqin nga tq santaha najmi tq tichukjuyaní niu. "Ja najmi tq kuitjunkihiná xu'bí", tsixíin. **9** B'aq kamani xi nkú mahq já xi n'ek'ien. Tunga b'aghá kamani tu xi najmi jin subaq kama 'yún tak'uhunni yjoni. B'aq ní kama tu xi Ntianá

---

^a 1:1 "Xi kis'exá" tsuhu ra "nda postru" ko a ra "já postru".

kama 'yún tak'uhunni. Kui xi ts'ínkj'áiyahq xuta k'ien. ¹⁰Ntianá kits'ínk'anキン nga ja ma kuayá níi kó behe tak'uín nga tu nku ts'iínk'anキンhíni. Tu nkú b'qahá ts'iín.

¹¹Chubantjai sahaní nk'ie nga chubakoo Ntianá. At'ahq tsa nkjin maha xi kuiinchjantjaini nk'ie nga kuiinchjako Ntianá, tq nkjin kama xi tsjáha máb'achjíhi Ntianá ngat'ahq nga nda títs'ínkoni.

B'i ts'ín kitsúya Pablo mí kjuahá nga tu xujuhún kits'ínkjihí rä xuta ninku Corinto

¹²Tsjo maní nk'ie nga chasei xi nkú ts'ín tintsúbai kó yai nk'ie nga naxu kin'eí qjihinnu kó qjihin ngayjee xuta. Najmi ch'a kich'anqchqahi. Nk'ie nga b'q kin'eí qjinnu, kjuandahq ní Ntianá kitsjániyáni. Najmi xi nkú ts'ín tijñahq xuta kitsjániyáni. ¹³Nk'ie nga n'ekjíhi xujun, b'et'aíhi ni xi kamankjinnu nga n'eyo. Nda nkjún tjín tsa kamankjinyenú niu. ¹⁴Ja tímankjinnu ichí nd'qí nga nistjin nga kj'uaí ngáha Ndq Ntianá Jesu tsjo kamanu jin xi nkú tq ts'ín tsjo kamaní jun.

¹⁵Tu ngat'ahq nga ja be nga b'i tíma qjinná, kui nga kama mjehena nga tjun kfínsenhenu tu xi sakúhunu kjuanda nga jo niyá kfíntsubek'uhunnu. ¹⁶Mjena kai nga tjun kj'ua qjinnu nk'ie nga kfíán qnte Macedonia ko qskahan tq kjúáisehé ngáhqanu nk'ie nga k'ooya ngáhana yo. B'q ts'ín kama kuisinkohonu nga ts'inndjuú ngáhana niyána xi tjehen qnte Judea.

¹⁷Kui b'q maha, nk'ie b'q ts'ín y'endáhana, ¿a najmi kits'innkjín sisihín rä k'an? ¿A rä b'endáná ni xi ts'ian xi nkú ts'ín b'énda xuta ni xi ts'ín, nga tq kuihi chubo "johon" ko tsa "najmi" tsu? ¹⁸Ntianá xi be nga najmi tq kuihi chubo "johon" ko "najmi" bixíjhí. ¹⁹At'ahq qjinnu an kó Silbang kó Timoteo y'enijmí Jesucristo xi Ntíhi Ntianá, kó kui xi najmi tq kuihi chubo "johon" ko "najmi" títsu. Kui ní xi "johon" títsuná. ²⁰At'ahq ngayjee ni xi tsuya titjun Ntianá nga ts'iín, kui xi bitjusun qjihin Cristo. Kui kjuahá ngat'ahq Cristo "b'q kat'e" bixíhinná tu xi sakúhu rä kjuachánka Ntianá.

²¹Ntianá ts'ín nga jun kó jin ndjá binchaján Cristo, kui xi j'ájinná. ²²Kikj'áts'ená nga y'ejñajin Espiritu hú animaná. B'q ts'ín yahaná nga n'ekjáihíni ni xi tsjáná qskahan.

²³Nginkun Ntianá b'q tíxinnu: Nk'ie nga najmi ngjisenuu nanki Corinto, najmi ngjia qt'ahq najmi mjena tsjanu kjuabá. Kataya tsa najmi kjuaxi ni xi tíxian. ²⁴Najmi tín'e kjuaq'yuhun ri xi nkú ts'ín s'ejinnu Ntianá, qt'ahq ja ndjá tincho. Tu sa ní tibisinkoiji tu xi sléhenuu kjuatsjo.

2 Kui nga b'q kixihinna nga najmi kfínsenuu, tu xi najmi kjuabá k'uejñájihinnu. ²At'ahq tsa tsjanu kjuabá, ¿yá xi ts'iín nga k'úé tsjo tsjona? ¿A najmi nku tutuhú jun xi kitsjanu kjuabá n'oo nga k'úé tsjo tsjona?

³Kui nga kits'inntúhunu tu xi najmi sákúhuna kjuqba nk'ie nga kuichusehennu. At'ahq jun xi tjihin nga k'uinú kjuqtsjo. Ko behé k'an nga kjuqtsjona, kui xi ta kjuqtsjonnu. ⁴At'ahq ni xi y'et'ánu nk'ie nga kits'inntúnu, b'a ts'ín y'et'á at'ahq tu xí bahá tjihin animana qo tu xí nusihín tjiyahq kui chubo nga santaha ixí kikjíinntaná. Najmi kits'inntúnu tsa tu xi k'ué babahqnu. Kits'inntú nínu tu xi chahanu nga tu xí tjohóna jun.

B'i ts'ín kitsúya Pablo mí kjuqha nga tjihin nga n'endyjat'ahq rä ndä xi najmi nda kits'íu

⁵Tsa tjín xi kits'ín nga kik'ie babana, najmi tu nku an xi b'a kits'ínnu. Nk'ie nga chasehe räá, ko ní jun b'a ta kits'ínnu. Nk'ie nga chasehe räá tíxian, b'a tíxian tu xi najmi k'uqtihi rä ni xi tíxian. ⁶Nkjin maha xi tjín qjinnu xi ja kits'ínk'íechjí ndä xi kits'ínk'íe babana. Najmi ta chukjuqha rä. ⁷Tu sahá n'endyjat'ohoo ndo ko tjon nga'yúhun tu xi najmi kjuqboq ts'íinkjet'ahq rä k'un. ⁸Kui nga tibankihinnu nga tákúchji ngáhq rüu ndo nga tjonnu.

⁹¿Á kits'inntúhunu? Kits'inntúnu tu xi skuehena tsa kuiñu'yáénnu. ¹⁰Xi n'endyjat'ohoo ko ta an ts'inndyjat'ahq. Tsa ni xi tjihin nga n'endyjat'a nku ni, ja kits'inndyjat'a. B'a kits'ian ngandanu nginkun Cristo, ¹¹tu xi najmi tjín xi nkú ts'ín tsungijihin yjoho ndaqindoo. At'ahq ja yaá xi nkú ts'ín ch'on ts'ín tjiyaha.

B'i ts'ín kitsúya Pablo mí kjuqha nga najmi ts'andayahq rä nk'ie nga njii nanki Troq

¹²Nk'ie nga tsichuk'ienijmíá nanki Troq én nda tsuhu Cristo, ndaha tsa kitsjántena Ndä Ntianá nga k'uenijmíá yo, ¹³tunga najmi kis'eya tsjo tsjohó rä animana, at'ahq najmi kisakúna ndä nts'eé Tito yo. Kui nga “ja tífhina”, kixihin rä xutq xi tjín yo ko ngjia ante Macedonia.

B'i ts'ín kitsúya Pablo nga Ntianá kits'íncjéhen nga ngjindjuko én nda tsuhu Cristo

¹⁴Máb'achjíhi rä Ntianá xi ts'ín nga tehente n'e nganqko*i* Cristo Jesu ko nga jin tit's'íncjénni nga tib'ejña chji éhen. Kui éen xi nkú joyaha ni xi sinjnë xi tíf'ánta tu má xi tjehén ni. ¹⁵Jin xi nkú joyaha ntahq chje sinjnë xi Cristo ts'ínkjas'ehen Ntianá, xi tíf'ánta qjihin xi tib'anki ko qjihin xi tíndyja. ¹⁶Xi tíndyjoo jne ngabaya tíf'ántahq jin ko kui nto tit's'ínk'iehen. Tunga jne kjuqtík'uhún tíf'ántahq jin xi tib'anki ko tit's'ínk'íentu tít'uhun nto. ¿Yá xi kámahq ts'íin xá xu'bí? ¹⁷Jin najmi b'a tín'ej xi nkú incha ts'ín xi tibaténa éhen Ntianá tu xi sákúhu rä ni. Ngayjehé ní animani b'enijmí Cristo. B'a n'eí nginkun Ntianá xi kitsjá xáni.

B'i ts'ín y'éjña chji Pablo mí nihi xi
y'ahq ni xi y'lénda Ntianá nga tjuhun
ko ni tsetse xi y'énda nd'qi

3 Nk'ie nga b'a tibixiin, ¿a jihín nda ts'ín tichubantjái yjoní? ¿A rä machjéhenní xi nkúhu xuta xi kj'qí nku xujun xi nda ts'ín kuinchjantjaini tu xi jun n'ekjáihinni? ¿Ko a rä machjéhenní tsa jun n'endo nku xujun tu xi ts'íinkjáihinni xuta xingisoo? ²Jun ní xujun xi nda nchqantjaini, kui xi y'éjncjinni Cristo. Be ko ts'ínya ngayjee xuta, ³at'ahq ya chji chjihí nga jun xi xujun xi kits'ínnu Cristo xi jin kin'ekjas'ein. Najmi kin'entú xi nkú ts'ín n'entú xujun. Espirituhu ní Ntianá xi tijna tík'uun kin'entukoho. Ko najmi ndjio kis'et'a éen. Ajin níná xi xutqhá kis'et'a.

⁴Cristo títs'ín nga ma k'uín nga b'a kuixiin nga b'a tjín ni xi tibixiin nginkun Ntianá. ⁵Najmi tjínni ngal'yún kuentä ts'ajin subqai, tsa b'a kuixiin nga ts'ajin ni xi maní n'eí. Ntia níná tsjáni ngal'yún nga n'eí ni xi n'eí. ⁶Kui xi y'éndani tu xi kama n'exájihin ri ni tsetse xi Ntianá y'énda nga nda ts'íinkohó xuta xi ts'e. Ni xi tsetse, najmi nku kjuatéxuma xi tij'ta niu. Ni xi títs'ín ní Espirituhu Ntianá niu. At'ahq ngabaya fikoná kjuatéxuma xi kis'et'oq, tunga Espirituhu Ntianá ts'ínk'íentu tík'unna bi.

⁷Kis'ehé kjuachánka xá xi kis'ehé kjuatéxuma xi kis'et'a ndjio nga santaha xuta Israel xi kis'le nk'ie najmi kama tsase'a Moise tu ngat'ahq kjuachánka xi tibat'ajíñ qankjín, ndaha tsa najmi tse kamahq nga tsat'ai. Tsa kjuatéxuma xi kis'ehé xá nga ts'ínnijéhe ra xuta nga tjehen ngabaya, tsa kui xi b'a nkjún ts'ín kis'ehé kjuachánka, ⁸¿a najmi 'yúhún nkjún ts'ín tjín sahá kjuachánka ni xi ts'ín Espiritu?

⁹Tsa kis'ehé kjuachánka xáhá kjuatéxuma xi ts'ínnijéhe xuta, ¿a najmi 'yúhún tjín sahá kjuachánka xáhá én nda tsuhu Ntianá xi ts'ín nga naqxu tíma xuta nginkun Ntianá? ¹⁰At'ahq kjuachánka xi kis'ejña nk'ie ja kindyja. B'a ts'ín mankjinná nga ch'achubqká kjuachánka xi 'yún chánka sa xi tijna nd'qi. ¹¹Tsa kis'ehé kjuachánka ni xi najmi tse kamahq nga tsat'ai, ¿a najmi 'yúhún tjín sahá kjuachánka ni xi najmi mahq feya?

¹²At'ahq yai nga b'a tjín ni xi s'ejinni, kui nga najmi tjín ni xi títs'ínkasín'yúhunni. ¹³Najmi b'a n'eí xi nkú kits'ín Moise. Kui xi najyun y'é'makoho qankjín tu xi najmi skuehe xuta Israel nd'íhi kjuachánka xu'bó, kjuachánka xi najmi tse kamahq nga tsat'ai. ¹⁴Tunga kis'le jyuhún kjuankjintak'uhun xuta xu'bó. Ko santaha nd'qi, nk'ie nga incha ts'ínya ni xi y'éndakoho Ntianá nk'ie, b'a ma tsa ta kuihi najyuun b'é'ma kjuankjintak'uhun. Najmi kje chjuxíhi najyun xi nkuhú Cristo mahq krexin. ¹⁵Santaha nistjin nd'qi, nk'ie nga incha ts'ínya ni xi y'et'a Moise, kji'ma sa kjuankjink'uhun.

16 Tunga nk'ie nga s'ejihin xuta Ndq Ntianá, chjuxíhin najyuun.
17 At'ahq nkuhú Ndq Ntianá ko Espiritu, ko má nga tijna Espirituhu Ndq Ntianá ndqíhi yjoho xuta. **18** Kui b'q maha, ngatenteé najmi tq tji'maha ankján. Xi nkú ní ts'ín ma chjiya sénnistjinná nku chutsín, b'q ts'ín bakuchjáá kjuachánkahq Ndq Ntianá. Tíbichú maá xi nkú tjín ko xki nistjin 'yún tísakú saná kjuachánkahq. B'q títs'ínkóná Ndq Ntianá xi Espiritu.

B'i ts'ín kitsúya Pablo xi nkú ts'ín y'énijmí

4 Kui nga najmi n'ekjehé ri tak'uin, at'ahq Ntianá tsase nimani nga kitsjáni xá xu'bí. **2** Najmi tjín ni xi kin'ej xi suba mani. Najmi chumi nihi n'e'máí. Najmi kjuqmañq tín'echjéin ko najmi tín'ek'ontjaiyai éhen Ntianá. Tíbixínya chji chji níj éhen Ntianá xi naqxu tjín. B'q ts'ín nginkun Ntianá bakuchjíhi ri nkú k'uin ngayjee xuta xi je tjíntuyá kjuankjintak'uhun. **3** Tsa b'q ma tsa tijna 'ma sa én nda tsuhú Ntianá xi tib'enijmíi, tu qjihin ní xuta xi ndyja tijna 'ma.

4 At'ahq ntia xi batéxumahq qsunnteí kits'ín jyun kjuankjintak'uhun xuta xi najmi s'ejihin Ntianá tu xi najmi incha skuehe nd'íu, tsa kqmankjihin én nda tsu xi títsuya kjuachánkahq Cristo. At'ahq nk'ie nga chasehéé Cristo, Ntianá yaá. **5** Najmi jin tib'enijmíyahqaní yjoni. Tíb'enijmí níj nga Jesucristo xi Ndq Ntianá maha. Ngandanuú tín'eí ni xi tín'eí at'ahq tijñqjinni kjuatjohó Jesu. **6** At'ahq Ntianá xi kitsjá kjuq nga kuat'ai nd'íu má jyuun, kui xi ta kits'ínkat'ajínná tu xi b'q ts'ín chahaná kjuachánkahq Ntianá xi tibat'ai ankjín Jesucristo.

B'i ts'ín kitsúya Pablo ni xi j'ajin

7 Kik'qini kjuanchiná xu'bí, tunga b'ahá joya jin xi nkú joyaha ndjíi ninte xi má nga tijñaya kjuanchinoo. B'q kama tu xi s'ejna chjihi nga Ntianá ts'e nga'yún chánkoq ko najmi jin ts'ajin. **8** Nkjín tijká maha kjuanimá xi tiyai, tunga tísakú niyáhání. Kjintqähani, tunga najmi tifet'ahá rä k'uin. **9** Tjín xi yjanki unkieni, tunga najmi títs'ín nga mahání Ntianá. Tjín xi 'yún títs'ín'unni, tunga najmi títs'íhin nga tibayai.

10 Tu má xi tjehéni nga tibankíin, ta kuihi kjuanimá tibitjajíin xi nkúhu xi j'ajin Jesu nga k'ien, tu xi b'q ts'ín ta sqkúchjihí qjinni nga Jesu xi tijna tijk'un. **11** At'ahq jin xi tintsubq tijk'un, tehente tintsubqaiin ngabayoo tu ngat'ahq Jesu, tu xi b'q ts'ín ta sqkúchjihí nga tijna tijk'un Jesu qjihin yjoninteni, yjoninte xi tjihin nga kuayá ndyjun nkini. **12** B'q ts'ín jin xi tibayahqaní ko jun tibintsubq tijk'un.

13 B'i ts'ín tij'a éhen Ntianá: "Kis'ejinna, kui nga kinchjahana." Ko jin b'q ta ts'ín tjíntuyáni. Ta s'ejinni, kui nga ta chubahqaní.
14 At'ahq yaá nga Ntianá xi kits'ínkj'áfyá ngáhá rä Ndq Ntianá Jesu

ngabayoo, kui xi t^a ts'iínkj'áiyakoná Jesu k^o ts'iínkincháná nginkun.
15 Ngandanuu ngayjee ni xu'bⁱ, t^u xi nkjin xut^a tsjáhq r^a máb'qachjíhi Ntianá t^a ngat'ahq kjuanda xi tíincha sakúhu. B'a ts'ín tís'ejña chjihi kjuachánkahq Ntianá.

16 Kui nga najmi n'ekjehé rⁱ tak'uin. Ndaha tsa tífenki nga'yúhun yjonintenⁱ, tunga xkⁱ nistjhín tísakú nga'yúhun animani. **17** Ichí k^o kutjuhú f'a kjuaním^a xi tíyaá nd'qⁱ, tunga kuihí niu xi ts'iín nga nku kjuachánka xi tijña sín k^o xi nda ts'ati sa sakúná. **18** Najmi ni xi tíyaá n'esihíin. Ni xi najmi tíya nínáá kjintahqaná. At'ahq ni xi ma chji tu tífahá, tunga ni xi najmi ma chji s'ejña sín.

B'i ts'ín tsakúa Pablo nk'ie nga yjoninte tsetse ch'qá

5 At'ahq yjonintená, kui xi nkú joyaha nku ni'ya najyunte xi tintsubqayaá ei qsunnteⁱ. K^o nk'ie nga k^uqtsún ni'ya najyuntee, yaá nga ndjiojmi jáñ ch'qá nku ni'ya xi 'yún nda xi tsjáná Ntianá, xi najmi xut^a kits'ínnda k^o xi najmi mahq batsun. **2** Un tímaná nk'ie nga tintsubqá ei. Mangimjená n'ekjáíhiín ni'ya xi k'uqiná ndjiojmi jáñ. Kui xi nkú joyaha tsa najyun tsetse kamaná nga ndyjqá. **3** B'a ts'ín ndaha tsa chjúxiná ni'ya najyunte xi kich'aá nd'qⁱ, najmi kisti chqaná.

4 At'ahq nk'ie nga kich'a saá ni'ya najyunte xu'bⁱ xi yjonintená, xí f'átse'uhúnná nga najmi t^a chukjuahaná. Nk'ie nga najmi mjená ch'qá yjoninte xi kich'aá nd'qⁱ, najmi tsuh^u r^a tsa najmi mjená yjoninte. Ni xi mje nínáá, nga ch'qá yjoninte tsetse t^u xi b'a ts'ín ni xi tijña tík'uun k'uéjñaha ngajoho ni xi mahq 'me. **5** Kui ngat'oo kits'ínndahaná Ntianá k^o kitsjáná Espirituh^u, t^u xi chq kixihiná nga n'ekjáíhiín ni xi tsjáná qskahan.

6 Kui nga tehente ndjá tinchahaná k^o yaá nk'ie nga tintsubqjin saá yjonintee, tintsubq t'axíhiín Ndq Ntianá. **7** Tinimaá t^u ngat'ahq xi s'ejinná, najmi ngat'ahq ni xi tíyaá. **8** Ndjá tinchaá k^o mangimjená nga t^u sahá k'uéjñá t'axiaán yjoninte xi kich'aá nd'qⁱ nga kuintsubqakqá Ndq Ntianá.

9 Kui nga t^u nkú mjehéná nga n'eé ni xi tsjoho Ndq Ntianá, tsa ni xi tintsubqjin saá yjoninte xu'bⁱ k^o tsa ja kin'ekj'áiyáá. **10** At'ahq ngatenteé tjíhin nga kuijháá nginkun Cristo nga kuasehe ni xi kin'eé, t^u xi n'ekjáíhiín r^a ni xi kanéná nga nkunkáá, ni xi kin'eé nga tintsubqjián yjonintená ei qsunteⁱ, tsa nda k^o tsa najmi nda kin'eé.

B'i ts'ín tsakúa Pablo ni xi kits'ín Cristo ngandaná

11 Kui b'a maha, q^t'ahq yankjúin Ndq Ntianá, kui nga tí'miya sisihin rⁱ xut^a nga t^a s'ejihin. Ntianá be xi nkú ts'ín tjýani k^o mjená nga k^o t^a jun xi nda animanuu choo xi nkú ts'ín tjýani. **12** Najmi t^a tichubantjái ngáháni yjoni, tsa t^u xi jun n'ekjáíhinni. T^u sa ní

tí'bainteŋ nga jun tsjo tímanu jin. B'a ts'ín kama n'ek'óyahq ruu xi chubq tsjohó mahq xi nkú ts'ín tíya, xi najmi nusihin xi nkú ts'ín tjíydhq.

¹³ At'ahq tsa jin xi lukui tsu xutq, luku níi qt'ahq xáhq Ntianá tín'e. Tunga ngandanu, kui nga n'esisihiñni ni xi n'e. ¹⁴ At'ahq kjuatjoho Cristo tíñajinni ko tibatéxumanj. Behe tak'uin nga nkuhú maha xi k'ien ngandahq ngatentee xutq, ko kui nga k'iehen ngatentee xutq. ¹⁵ K'ien Cristo ngandahq ngatentee xutq, tu xi xi tjíntu tík'uhun ja najmi tq kuentq ts'e suba k'úentu tík'uhun. K'úentu ní tu xi ts'iñin ni xi tsjohó Cristo. Kui xi k'ien ngandahq xutq ko j'áya ngáha ra.

¹⁶ Kui nga najmi tq chasehē ri xutq xi nkú ts'ín basehē xinkjín xutq. Ndaha tsa nk'ie b'a tq ts'ín kichasehi Cristo, tunga nd'qi najmi b'a tq ts'ín chasehē ri. ¹⁷ Kui nga xi nkuhú kamako Cristo, kui xi xutq tsetse ngáha. Ja j'a ni choo. Ja j'ai ni xi tsetse.

¹⁸ Ngayjee ni xu'bí Ntianá nibáhq ra. Cristo kits'inchjén nga tsichuk'ún ngáha raá Ntianá. Ko jin kitsjá xáni nga k'úenijmíhi xutq nga ja ma bichuk'un ngáha ra. ¹⁹ Tsuhu ra nií nga Ntianá kits'inchjén Cristo nga kama kuichuk'un ngáha ra xutq xi tjín ngayjee qsunntee, nga najmi ts'iñsihiñ jéhe. Jin kitsjáni nga k'úenijmíi nga ja ma bichuk'un ngáha raá Ntianá.

²⁰ Jin xi y'exáni Cristo nga kuixínyai éhen. Kui nga xi nkúhu tsa Ntianá tincjhakonu nk'ie nga tichubakoihi, Ngajoho Cristo b'a tí'mijhi nga t'endakoo Ntianá. ²¹ Cristo najmi kis'ehe ngatitsun, tunga tsasehē ra Ntianá xi nkúhu tsa ngatitsun kis'ehe. Ngandaná b'a kits'ihin Ntianá, tu xi tu ngat'ahq Cristo naxu kamahaná nginkun.

6 Kui nga tibinchihi ri jin xi tímexát'qihí Ntianá nga najmi tu tohón manu kjuandahq Ntianá. ² At'ahq b'i títsu éhen Ntianá:
Nda chubq tsasinñjúhu,

tsásinkoho nistjin nga kits'ink'ankia xutq.
B'a tixinnu nga nd'qi ja kich'aá chubqha Ntianá. Ja tinchajián nistjin nga títs'ínk'anki xutq.

B'i ts'ín kitsúya Pablo ni xi incha j'ajin tu ngat'ahq xáhq

³ Ndaha nku najmi tímendyqjihin tsa tu xi ndyjaha. B'a tím'e tu xi najmi ch'on ts'ín chubayanéhe xá xi tím'e. ⁴ Tu sa ní qjihin ngayjee ni xi n'e bakúchji nga Ntianá tímexát'qihí. Tím'e chukjuai nkjin tíkjá kjug'un ko kjuanimq xi týaqi ko kjugba xi tísakúni. ⁵ Tís'enj, nubqyá tímekjas'enni, ko tíma njakúneni xutq nga tífi kontrani. Xá ndjá tím'e, najmi tísuntuféi, ko kjintiá týaqi.

⁶ Naxu tibankíngkoj yjoni ko mankjinni ni xi najmi chubq mankjiná. Tínni kjuatentsa ko n'etjóhi xutq. Tíñajinni Espiritu Ntianá ko tíñajinni kjuatjo xi nda. ⁷ Én xi b'a tjín tichubai ko

nga'yúhun Ntianá tíjñajinni. Naxu tinchai nginkun Ntianá, kui xi n'echjéin nga binsinkoi yjoni.

⁸Tjín nga yankjúnni ko tjín nga najmi yankjúnni. Tjín nga nda ts'ín chubantjáini ko tjín nga ch'on ts'ín chubantjáini. Já tsank'á n'e mani, ndaha tsa én xi naxu tíchubai. ⁹Xutq xi najmi ch'a xi behé n'e mani, ndaha tsa ya sisinni. Xutq xi ja tí'me n'e mani, ndaha tsa tintsubaq tít'k'un sai. Tí'lbaqini kjuqanima, tunga najmi tíbaya níi. ¹⁰Tintsubaqi xi nkúhu tsa kjuqabá tjínni, tunga tehentehé tjín tsjo tsjoni. Tintsubaqi xi nkúhu xutq xi x'qan, tunga nkjhíh maha xi ja kin'e nchináq. Tintsubaqi xi nkúhu xi najmi chumi nihi xi tjíhin, tunga tjíhínni ni.

¹¹Jun xutq Corinto, jin ja kuachubako kixi kixihí. Tí'miyahí ni xi tíjñajin animaná. ¹²Mje níni jun, tunga jun najmi b'q ts'ín mjenuu jin. ¹³Kui nga tinchjakohonuu xi nkúhu tsa ntíng jun. B'q ta n'oo xi nkú nga tím'e. B'q ta ts'ín tákúni ni xi tíjñajin animanuu.

**B'i ts'ín kitsúya Pablo nga najmi tjíhin
nga nkuhú ts'íin makó yoho xi s'ejihín
Ntianá ko xi najmi s'ejihín**

¹⁴Najmi tu nkuhú n'e makoo yjonuu xutq xi najmi s'ejihín Ntianá nga ts'íinkonuu ni xi ts'e. At'ahq, ¿a nkuhú makó xinkjín ni xi jee ko ni xi ch'onk'uun? ¿A mahá má ndzjeen ko má jyuun b'atjijihin xinkjín? ¹⁵¿A mahá nda nchjako Cristo ndanindoo? ¿Mí ni xi nkuhú incha y'a xi s'ejihín Ntianá ko xi najmi s'ejihín?

¹⁶¿A kámahá níñkuhu Ntianá ts'íinkjáihín ntíq xi ntsja xutq ts'ínnda? At'ahq ná xi ninkuhu Ntianá xi tíjna tít'k'uun. B'i kitsú Ntianá nk'ie:

Kúátejñajihin ko kjuatsú'bajihín xutq xu'bo.

An xi káma Ntianá ko kui xi káma xutqaná.

¹⁷Kui nga b'q ta kitsú saha Ntianá:

Titjujíuhun xuto, tankín t'axíún.

Najmi tu n'ekoo ni xi si nginkán,
ko b'q ts'ín an nda ts'ín ts'íinkjáinnuu.

¹⁸An xi káma Ntianá ko jun xi kámo ntíng.

B'q títsu Ntianá xi tjíhin nga'yún.

7 Kui b'q mahá, jun xi tjona, ná ts'añáá ni xi kitsúya titjun Ntianá nga tsjáhq xutq xi ts'e. Kui nga n'e jehená yjoná nginkun Ntianá nga n'e t'axíáán ngayjee ni xi ts'ínsi yjonintená ko animaná. Katuma je kikjián nginkun Ntianá nk'ie nga chjankjáán.

**B'i ts'ín kitsúya Pablo nga tsjo tímahá ni
xi nda ts'ín j'ajin xutq níñku Corinto**

²Tjennteni qjin animanuu. Ndaha nku najmi ch'on kin'eihí. Ndaha nku najmi kin'e'uihín. Ndaha nku najmi kich'anqchajihí. ³Najmi

b'a tíxinnuu tsa tu xi s'entqahqanuu. At'ahq xi nkú nga ja kixinnuu, jun xi tintsqbqajun animaqni, tu xi nkuhú ch'qhaná xinkiá ndaha tsa kuintsqbqá ko ndaha tsa kuyayáá. ⁴Ma k'an nchjako kixi kixinuu ko tsjo mana jun. Ajihin ngayjee kjuqanima xi tíyaj, 'yún tísakúna nga'yún ko titsejíhinna kjuqatsjo.

⁵Nk'ie nga jái ante Macedonia, ndahachí najmi kin'ekj'áiyai. Tu sa ní kjuqasti kisakúni tu má xi tjehén ni. Incha kikjánko xinkjín xuta xi tjíntundáíni ko tsinkjunyaj. ⁶Tunga Ntianá xi tsjá nga'yúhun xuta xi tjíhin kjuqba, kui xi kitsjá nga'yúnni nga kits'ín nibáseni Tito. ⁷Najmi tu nku nga kiyaj Tito nga kisakú nga'yúnni. Ta kisakú nga'yún níni nga kitsúyaní xi nkú ts'ín kisakú nga'yúhun qjinnuu. Kitsúyaní nga 'yún mjenuu chq ngáhqa ko nga nusin tjíntuyánuu ko nga kjintqahqanuu an. Kui niu xi kits'ín nga 'yún kis'e sana kjuqatsjo.

⁸Ndaha tsa kits'ínk'íe babanuu xujun xi kits'inkjínuu, tunga najmi ta kjintahana nd'qi. Kjuaxi nga kis'entqna nga tjuhun, qt'ahq kamankjinna nga kik'ie babanuu kutju ngat'ahq xujun xi kits'inkjínuu. ⁹Tunga nd'qi tsjo tímana, najmi tu ngat'ahq nga kik'ie babanuu, tu ngat'ahq ní nga kui kjuqboo kits'ín nga tsankinchj'a ngáhqa ruu animaqnuu. Kik'ie babanuu xi nkú ts'ín sasihin Ntianá. Kui nga najmi chumi ni ch'onk'uhun xi kin'ehe ri. ¹⁰At'ahq kjuqba xi nibáhqa rq Ntianá ts'ín nga bankichj'ahq rqá animaqná. Kui niu xi ts'ín nga b'ankia. Kui nga najmi tjín xi nkú ts'ín un kamaaha tak'aán nga kui kjuqboo nibanehená. B'a tíxian qt'ahq kjuqba xi tsjáná qsunntee, kui xi ts'ínk'ienná.

¹¹Chasoo ni xi kits'ínkonuu kjuqba xi kits'ín nibánuu Ntianá. Tu xí kj'qíhí ts'ín kis'eyanuu. Nku tutuhú nga b'a kamanuu, kiyo nga najmi chumi níhi tjenna. Santaha kichubantjáinú. Kama stinuu ko tsinkjun ngat'ahq ni xi kama kai. Kama mjenuu nga chqanú ko kik'ohq xi nkú ts'ín tjehen rq ndq xi ch'on kits'íun. Nk'ie nga b'i nkjún kama, tsakuchjíu nga najmi ko jun y'ahqanuu ni ch'on tjín xi kamoo. ¹²Kui nga ndaha tsa kits'inkjíhnuu xujun xu'bo, najmi b'a kits'ian tu ngat'ahq xi ch'on kits'ín ko ta ndaha ngat'ahq xi ch'on kin'ehe. B'a ní kits'ian tu xi chqha nginkun Ntianá nga kjintqahqanuu jin. ¹³Ni xi kamoo kitsjá nga'yúnni.

Ko najmi tu nku ni xu'bí xi kitsjá ngalyúnni. Ta tu xí tsjo ní kamaní nga kiyaj nga tu xí tsjohó tjíhin Tito qt'ahq kisakú nga'yúhun nga y'ejñajinnuu. ¹⁴Ja ní b'a kixihin Tito nga tsjo mana jun, ko b'a tjín ni xi kixian. Najmi tíya tsank'ána. Xi nkú ts'ín kjuaxi ngayjee ni xi tsixíhín, b'a tq ts'ín kjuaxi ni xi kik'ihin Tito nga tsjo maní jun. ¹⁵Tito 'yún tjo ts'atihí jun nd'qi, qt'ahq f'áitsjehen xi nkú ts'ín ngatentoo kinu'yá'óhoon ko xi nkú ts'ín nda kin'ekjóhoon ko kiyankjún. ¹⁶Tsjo mana, qt'ahq be nga ma ma 'yún tak'unnuu.

**B'i ts'ín kitsúya Pablo nga tjíhin nga kámakúhu
toon chje xutq ninku xi tjín qnte Judea**

8 Ko nd'qi, já nts'e, mjeni nga choo xi nkú ts'ín Ntianá títsjáha kjuandahq xutq ninku xi tjín qnte Macedonia. ²Ndaha tsa ndjá kjuanima xi tñincha satéjin nga tichjut'ayák'un, tunga tsjohó tjíntuhu. Ko ndaha tsa x'qn nkjún, tunga incha kits'ínsuhún toon chje xi nkú joyaha tsa nchiná.

³Be nga ngayjehe k'un incha kitsjá. Xi nkú tjín kamahq kitsjá, ko santaha y'ésun sahq nga kitsjá. ⁴Yún tsankini nga kj'uaqteihí nga sakút'ahq kjuatsjo xu'bí tu xi kujasinkoho xutq xi s'ejihin Ntianá xi tjíntu qnte Judea. ⁵Ko najmi tu nku ni xi tsixjín nga ts'ín incha kits'ín. At'ahq titjun titjun incha kitsjáha yjoho nga incha tsjénki Ntianá, ko tq incha kitsjáha yjoho nga kámakoni xi nkú ts'ín mjehé Ntianá.

⁶Kui nga tsinchijíhi ri Tito nga ts'ínnndjuúhu xá nda xi kik'latuts'ihiñ rq ajinnuu, nga k'uénda chje nda xi tñl'esún. ⁷Yún nda n'o ngayjee ni xi n'o. S'ejinnuu Ntianá. Chubanjmíyahanu ni xi ts'e Ntianá. Mankjinnuu éhen Ntianá. Tjíndanuu yjonuu nga kujsinkoo xutq xi kj'qí. Tjonuu jin. Kui nga xi nkú ts'ín tehente nda n'ehenu ni xi n'o, b'q tq ts'ín nd'qi nda n'ésún ngó toon chje xu'bí.

⁸Najmi b'q tñxian tsa tjíhin kjuq'yún nga b'q tq n'oo. Ni xi mje nína, nga choo ni nda xi tñincha ts'ín já nts'eé xi k'oo tu xi b'q ta ts'ín kujakúchjihinu nga tq ngayjee animanuu tñibáha kjuatjonyu.

⁹Ja yo kjuqnda xi y'a Ndá Ntianá Jesucristo nga j'ai, nga ndaha tsa tu xí nk'ahá tjen tunga ts'asje x'ahán yjoho ngandanuu, tu xi qjihin kjuax'qan xi kis'ehe rq kisakúhunu kjuanchiná.

¹⁰Tsjanuu nku kjuatexuma qt'ahq kjennuu niyá nga choo kui nii. Nk'ie nú jun tjun kama mjenuu nga n'ésún toon chje ko jun tjun kin'esún. ¹¹Kui nga n'endjuúhunu nd'qi ni xi kich'atuts'ihiñruu. Xi nkú ts'ín ngayjehe k'un kama mjenuu nga b'q n'oo, b'q ts'ín ngayjehe k'un xi nkú ts'ín tísakúnuu tjon niu nd'qi. ¹²At'ahq tsa ngayjee animaná t'baá, ko tsa t'baá xi nkú tjín tísakúná, Ntianá ts'ínkjáihin ni xi t'baá. Najmi tibankiná ni xi najmi tjínná.

¹³Najmi b'q tñxian tsa jun tjíhin nga kuitjájun kjuanima ko tu sa kj'qíhí ngá xi nda ts'ín k'úentu. Ni xi nda ní tjín nga nkuhú nga nda ts'ín kuintsubo. ¹⁴Nd'qi tjínnuu ko kama k'uoho ni xi ndyjat'ahq xutq xu'bó, ko kj'qí nistjin ngáha kui s'ehé ni xi ndyjat'anuu. B'q ts'ín tq kama tsjánuu. Nku chubqhá s'enuu. ¹⁵Kuitjusun xi nkú ts'ín tjít'a éhen Ntianá: "Najmi ts'aniki kamahq xi 'yún tse j'áya ko najmi kindyjat'ahq xi chuba j'áya."

B'i ts'ín kitsúya Pablo yá xi ngjuaqiko toon chje

¹⁶Tsahq máb'qchjíhi Ntianá qt'ahq kitsjáha Tito nga tq ngjuántahq rq yjoho jun xi nkú tq ts'ín kjintqhana an. ¹⁷Kits'ínj'o nga

ts'iintjusun ni xi an tsankihí ko ngayjehe k'un tífisenuu. Ja b'a títsu koyaha animqha.

18 Ko ta tím'ekjíkoi Tito nda nts'eé xi nda ts'ín nchjayanehe ngayjee xuta ninku, qat'ahq kixi b'enijmí én nda tsuhu Ntianá ndo. **19** Ko najmi tu nku nda ts'ín chubanijmíyaha ndo. Ta y'et'a xáha xuta ninku nga kui xi ngjuaikonj nga kuankínkoi toon chje. B'i nda tím'ej ko b'a ts'ín tím'etsjohó rä Ndä Ntianá ko tib'ejña chjii nga mjeni kuisinkoi xuta.

20 Najmi mjeni tsa tjín xi kuinchjayaneni ngat'ahq xi nkú ts'ín tincha titjuihin toon chje chánka xi tímakú. **21** Kui nga nda nda tíchasehe ri xi nkú ts'ín kixi tibankínkoi ni xi tím'ej nginkun Ndä Ntianá ko ta nginkun xuta.

22 Ko ta tím'ekjíkoi já xu'bí kj'qí nda nts'eé xi ja nkjin niyá tsakúchjini nga nda fiko xáha. 'Yún mjehé kuasinkonuu, qat'ahq 'yún sasihin jun. **23** Ko máha Tito, ta kui xáha xi tít'sín xi nkúhu an, nga ta tibasinkonuu. Ko já nts'eé xingisoo xi tjenko, xuta ninku kits'ínkjihí. Kui joo ta ts'ín nga yankjún Cristo tu ngat'ahq xá xi ts'ín. **24** Kui b'a maha, nda ts'ín n'ekjáihin ruu joo tu xi skuehe ngayjee xuta ninku xi nkú tjín kjuatjonuu ko mí kjuahha nga tsjo mahani jun.

B'i ts'ín y'énda Pablo xi nkú ts'ín s'ekú toon chje xi kámakú

9 Ta ndaha najmi machjéhen tsa kuet'ánuu nga toon chje tímasúhun xuta xi Ntianá kikj'áts'ehe xi tjíntu qnte Judea.

2 At'ahq be nga nda animqanuu. Xí tsjohó tímana nk'ie nga kixinyaha kui nii xuta xi tjín ante Macedonia. B'a kixihin nga jun xi tintsuboo qnte Akaya nk'ie nú kjin tintsubq ndahanu nga k'uo toon. Nk'ie nga kint'í xuta Macedonia kui nii, nkjin xi ta kixinchá tsjohó nga ta ts'iinsun toon.

3 Tunga tít's'inkjísehénuu já nts'eé xu'bí tu xi njimi tu a éhen kámaha ni xi kixihin joo nk'ie nga b'a kixian nga tsjo mana jun ngat'ahq ni xi tím'o. Tífi joo yo tu xi kuasinkohonuu nga k'uékú toon xi k'uo. B'a ts'ín kámaha ni xi kixihin. **4** At'ahq tsa kuankínkoi yo k'uq xuta Macedonia, ko tsa as'qahi incha skue nga najmi kjee tjíkunu toon chje, kama subani. At'ahq ja tu xí tíma 'yún k'un níi ni xi tsixiún. Ko jun ta kama subanuu. **5** Kui nga b'a kixihinna nga tu sahá b'a xíhíin já nts'eé nga tjun ngjuai sehénuu tu xi k'uéndakohonuu toon chje xi tsixínya titjun nga k'uo. B'a ts'ian tu xi b'a ts'ín s'ejña ndaha nku toon chje xi ngayjee anima tí'bai, najmi tu kjuq'yúhún tí'bai.

6 N'ekj'áitsjon ni xu'bí. Xi chuba ni xi b'entje, kui xi chuba chqan kjesíntjen, ko xi tse ni xi b'entje, kui xi tse chqan kjesíntjen. **7** Nga nkunkú tjon xi nkú tjín nibáha rä animqanuu. Najmi tu un katuma k'un ni xi k'uo nga k'uo, ko ta ndaha najmi tu kjuq'yún 'bo. At'ahq Ntianá tjojó xi tsjo tjíhíin nga tsjá ni xi tsjá. **8** Tjíhíin nga'yún Ntianá

nga tu ni xí tsjáhánuu ngayje tíkjá kjuqanda, tu xi tu nkjéhé nihi najmi chumi nihi xi ndyjat'ahqanuu ko b'q ts'ín kqma n'ehenu ngayjee ni xi nda. ⁹Xi nkú ts'ín tjít'a éhen Ntianá nga b'i títsu:

Kits'ínndzjo ni xi tjihin,

xuta x'qn kitsjáhqa.

Tu nkjéhé ni nga naqxu ts'ín.

¹⁰Ntianá xi tsjá xujmá xi s'entje ko tsjá nichine, kui xi tse ni xi tsjánuu tu xi ta kqma kuisinkohonuu xuta. Ts'íin nga 'yún tse s'enuu ko nga xúbáya ni nda xi tín'o. ¹¹Nkjin tíkjá kjuqanchiná s'enuu tu xi ngayjehe k'un kqma kuisinkoo xuta. Ko máha ni xi n'e nibákoni, kui xi ts'íin nga já nts'eé tsjáhqa máb'achjíhi Ntianá.

¹²Nk'ie nga tibisinkoo xuta xi Ntianá kikj'áts'e, tí'bóho ni xi machjéhen ko kui nga nkjin xi títsjáhqa rq máb'achjíhi Ntianá. ¹³Nk'ie nga skue ni xi tín'o, incha ts'íntsjoho Ntianá, qt'ahq tínu'yá'óhoón én nda tsuhu Cristo ko qt'ahq ngayje animqanuu tibisinkoo, ko najmi tu kui, kj'áí sa xuta. ¹⁴Ko nk'ie nga incha kuinchjakó Ntianá, kuinchjantjainuu qt'ahq tjoño jun. Incha skue nga tu xí tsehé kjuqandahq Ntianá kitsjánuu. ¹⁵¡Máb'achjíhi rq Ntianá ngat'ahq ni xi tsjáná! ¡Najmi tjínná én xi kuixínyahaná xi nkú ts'ín chánka ni xi tu kitsjáháná!

B'i ts'ín y'éjña chji Pablo nga tsjo mahq xá xi Ntianá kitsjáhqa

10 Nginkun Cristo xi tjoño ko xi nda ts'ínkó xuta, an Pablo tibankinuu nku ni. B'q tixian qt'ahq tjín xi b'q tsu nga najmi nda nkjún tjíán nk'ie nga tíijñajinnuu ko nga ndjá nchja nk'ie nga kjin tíijñanuu. ²Tibankinuu nga najmi tu n'o nga ndjá kuinchjakonuu nk'ie nga kuichusenuu. At'ahq tjínnkuhú k'an nga ndjá kuinchjaká xi b'q mahq nga b'q ts'ín tintsubqí xi nkú ts'ín nkahq xuta qsunntei.

³Kjuaxí kjáihin nga qsunntei tintsubqí, tunga najmi b'qha ts'ín tibixkjain xi nkú ts'ín kján xuta qsunntei. ⁴At'ahq najmi qsunntei ts'e ni xi tín'echjéin nga tibixkjain. Nga'yúhun ní Ntianá tín'echjéin, nga'yún xi mahq ts'ínkje nga'yúhun já kontrá ko basinne'yún én xi nchja xi fi kontrani. ⁵Chjuxubqí ngayjee nga'yún ch'onk'un xi b'echjahq xuta nga skue Ntianá, ko n'e nganqihí ngayjee ni ch'onk'un xi ts'ínnkjink'un xuta. B'q n'ei tu xi kuint'él'éhen rq Cristo. ⁶Tjíndani yjoni nga n'ek'íechjíi xi nkú ts'ín tjeheñ rq xi najmi kuint'él'én, tunga titjuhún tjíhin nga jun tjun kuinú'yá'én sisinnú.

⁷Jun xi chase sunnk'ohoo ni xi tjín. Tsa tjín xi behe k'un nga Cristo yjanki, kui xi ta kats'ín kuentá nga ko ta jin yjanki Cristo xi nkúhu kui. ⁸Ndaha tsa nk'a b'asjé yjona ngat'ahq xáni, tunga najmi subahá mana nga b'q ts'ian, qt'ahq Ndá Ntianá kitsjá xáni. Kui xi mjehé nga n'ei nga sqájin so ni xi ts'e Ntianá, najmi mjehé tsa n'ei nga ndyjoo.

9Najmi mjenia tsa xujun xi títs'inkjínnu kuinchánkjúnnnu. **10**At'ahq tjín xi b'q tsu nga ndjá rú ko kjan rú én xi b'et'ánuu, tunga nk'ie rú nga tíijñajinnnu najmi ndjá rú b'asjé yjonq ko rú najmi chumi ni chjíhi rq én xi nchja. **11**Tunga xi b'q títsuq kats'ín kuentq nga ni xi b'et'a xujuin nga kjin tintsybqai, kui niu xi n'ei nk'ie nga kuintsybqjíhin.

12Tjín xi nda ts'ín nchjanijmíyaha yjoho. Tunga máha jin, najmi ma k'uin tsa b'q bixiin nga jin xi nkú joyaha já xu'bo, ko tsa ta ñja n'e makoi yjoni joo. Ta ndaha najmi be ni xi incha ts'ín joo, at'ahq ta kuihi xinkjín base chubayakoho rq yjoho ko incha base chubayaha xinkjín. **13**Tunga máha jin, nku tutuhú ngat'ahq xá xi kik'qini jin, kui niu xi chánka n'esjekohoni yjoni. Najmi bitjatíhi chjintí xi yléjñahq Ntianá xáni, xá xi tsichuk'únnnu santaha ko jun. **14**Tsa najmi tsichuk'úhin kai, ja rq tibitjatíhi má tjeheñ rq xáni. Tunga kjuaxihi kjáhin nga jin tjun tsichukoihi én nda tsuhu Cristo.

15Najmi tíf'a ts'ajin xá xi incha kits'ín kj'qí xutqha, tsa tu xi nk'a n'esjeheni yjoni. Tu sa ní tichuyáhiq nga xi nkú ts'ín 'yún s'ejiin sannu Ntianá, b'q ts'ín kqma tse sa ajinnnu xáni, **16**tu xi kqma kuanqnkínk'íenijmíhin én nda tsuhu Cristo qjihin xutq xi kjin tjíntu sa nga jun. At'ahq najmi mjeni tsa n'e ts'ajin xá xi kits'ín kj'qí, tsa tu xi b'q ts'ín n'e chánkahqni yjoni.

17Tsa tjín xi mjehe nk'a k'ugasje yjoho, ngat'ahq ní ni xi kits'ínkoho Ntianá, kui ní ngat'ahq nga nk'a kat'asjeha yjoho. **18**At'ahq najmi xi nda ts'ín nchjayane suba yjoho, tsa kui xi nda n'ekjáhin. Xi nda ní ts'ín nchjayanehe Ntianá, kui ní xi nda n'ekjáhin.

B'i ts'ín kitsúya Pablo ni xi ts'ín já postru ts'ank'óo

11 N'echúkjuo ichí tsa kuinchajnu kuinchjat'a. Johon, n'e chúkjuanu. **2**At'ahq nginkun Ntianá nibáhq rq xi nkú ts'ín tíkunnnu. At'ahq jun xi nkú joyaha tqkjín xi an kits'inkjas'en nga kuixanko nku ndq, kui xi Cristo. Ko mjenia ts'inkjas'ehén jun xi nkú joyaha nku tqkjín xunku. **3**Tunga tsankjunná tsa b'q kamat'on xi nkú nga kamat'ain Eva nk'ie nga kjuamañahq ye ts'anqchakoho rq, tsa b'q ts'índyqjihin kjuankjintak'unnuq ko najmi tq ngayjehe k'un ko je tsjénnkihi ru Cristo.

4B'q tixian qt'ahq nda ts'ín n'ekjóhoon já xi kj'qí én b'énijmínuu, kui xi najmi éhen Jesu xi jin y'enijmíi. Jun xi ja kin'ekjóhoon Espirituhu Ntianá, ta n'ekjóhoon kj'qí xi najmi Espirituhu Ntianá. Jun xi ja kin'ekjóhoon én nda tsuhu Cristo, ta tñ'ekjóhoon kj'qí én.

5Najmi ichí mana yjonq nginkun já postru i xi tjín. **6**Ndaha tsa najmi 'yún mana nchja nga nchja, tunga bená ni xi ts'e Ntianá. Ja ní tu xí tsakuchjihí ri nga yai ni xi ts'e Ntianá.

7Nk'ie nga y'enijmínuu én nda tsuhu Ntianá, najmi j'achjínnu. B'q ts'ín ts'asjé nímaqkjuaqhana yjonq ko jun ts'asjénk'anuu. ¿A

ngatitsuhún kits'ian nga b'q kits'innu? ⁸Tsakj'a toon xi kitsjána kj'qí ninku tū xi kqama ts'ihiñna xánq qjinnu. ⁹Nk'ie nga tsátejñajinnu ko nga kindyjat'ana tsa mí nihi, najmi kits'instinu. At'ahq ni xi kindyjat'ána, já nts'eé xi nibáha qnte Macedonia kitsjána. Najmi y'enénu yjonq ko tū nkú najmi k'uénéhénu yjonq. ¹⁰Kjuxaxi nga éhen Cristo tijñajinna ko kjuxaxi nga ngúsuhun qnte Akaya najmi kqama s'ech'ónna kjuatsjo xi tjínna nk'ie nga najmi f'achjá nga b'enijmíá én nda tsuhu Cristo. ¹¹¿Áhan? ¿A qt'ahq najmi tjona jun? Ntianá be nga tjona jun.

¹²Tu nkú kfínnndjukoná ni xi títs'ian. B'q ts'ín najmi tsjantéhe rā xi tijñcha bangisjai niyáha nga xi nkúhu jin ts'iín ma yjoho, tsa tū xi b'q ts'ín nk'a k'ugasjehe yjoho. ¹³At'ahq já postru tsank'áhá jái. Xá xi incha ts'ín b'anqchqkohó rā xutq. Já postruh Cristo ts'ín ma mañq yjoho. ¹⁴Najmi ni tsetse ni xi tijñcha ts'ín joo. At'ahq ndaqindoo nku ntítsjehé Ntianá ts'ín ma mañq yjoho. ¹⁵Kui nga najmi ma nkjúhunná nga já xi ts'ínxát'ahq rā ndaqindoo xutq xi ts'ín ni xi nda incha ts'ín ma mañq yjoho. Tunga kuichúhú nistjin nga ts'iinkjáihin chjíhi ni xi tijñcha ts'ín.

B'i ts'ín kitsúya Pablo nga nkjin kjuxanímä j'ajin ngat'ahq xáhq

¹⁶B'ahá tq tíxin ngáhñunu. Ndaha nku najmi b'q tu katsú nga nchqajnu nchjat'a. Tunga tsa jun xi b'q kuixíún, tu sa ní tjennténú nga kuinchjakonu xi nkúhu nku xi nchqajnu nchjat'a tu xi chánka k'uasjéhena ichí yjona. ¹⁷Nga ma k'an chánka k'uasjé yjona, najmi Ndq Ntianá tínibáhá rā nga b'q tíxian. An ní subq chubq tinchjaná. ¹⁸Xihí nkjihín maha xi chánka incha mahq yjoho ngat'ahq xi nkú ts'ín, kui nga ko tq an chánka kqamahana yjona. ¹⁹At'ahq jun xi nkjink'un, kui nga nda ts'ín n'ekjáihin ruu xi nchqajnu nchjat'a. ²⁰Santaha 'bqinto nga xutq musu n'e manu, nga ch'anqchqanu, nga chju'ánu ni xi ts'qjun, ko 'bqintohó xi nk'a b'asjenu yjoho ko xi incha m'oijnunu.

²¹Jin bi najmi b'q ts'ín ndjá kin'ekoíhi xi nkúhu já xu'bo. Xí tíma subahána nga b'q tíxian. Tsa tjín xi ma k'un nga tsjo mahq ngat'a ts'e yáha kui, tq kqama k'an b'q tq ts'ian, ndaha tsa tinchqajnu tinchjat'a nga b'q tíxian. ²²¿A já hebreo niu? Tq ndq hebreoná. ¿A ntje Israel tjeñen rā joo? Tq ntje Israel tjeñenna. ¿A ntjehe Abraham joo? Tq ntjehe Abraham an. ²³¿A kui xi tijñcha ts'ínxát'ahq Cristo? An xi 'yún títs'inxát'a sahá, ndaha tsa b'q ts'ín tinchja xi nkú ts'ín nchja xi nchqajnu nchjat'a. An xi 'yún kits'inxá sa nga kui joo. 'Yún nkjin niyá kin'ekjína nybqayá. 'Yún nkjin niyá kis'ena. Ko nkjin niyá ja ma tsayaná kai. ²⁴Un niyá kingjána já k'akü xi tijñihin xutq judio kan tj'ion nju niyá. Xi nkú ts'ín tijñahq, b'q kits'ín. ²⁵Jan niyá tsich'onyána.

Nku niyá y'etjítseña ndjio jóo. Jan niyá ngijintí yábarķu xi tjíya. Nku nistjen ko nku nistjin kitsjenb'ásan ntáchak'uun.

26'Yún nkjún jatsúu'bq tu má xi tjeħén ni. Nk'ie nga kits'ian niyá kitsankjan ni xi kqamat'an qjin ntáje. Kitsankjan tsa já ndyjéē sqatéjian. Kitsankjan tsa nkú īncha ts'īnnna xi tq ntje judio tjeħen rā xi nkúhu an ko tq xuta xi najmi ntje judio tjeħen rā. Kitsankjan tsa nkú kqamat'an qjin nqantio ko ngijñoo ko qjin ntáchak'uun, ko tq ajihin xi já nts'eé ts'ín ma mañq yjoho. **27**Tu xí nchjháhá ni xi kits'ian ko tse kjuanimq kikie. Tu xí nkjhín niyá najmi kikjafe. Kama bjona, kama xintána, ko tu xí nkjhín niyá tsátejñā kjintiá nga najmi chumi nihi xi kisakúna nga kjine. J'ajian nch'án ko kindyjat'ána najyun.

28Ndaha tsa b'a tímät'an, tunga tq kis'entqħána ngayjee ninku xki nistjin. **29**Tsa tjín xi saté ch'in, ko tq an ma unna. Tsa tjín xi n'endyjajjhín ni xi ts'e Ntianá, tu xí kjahán mana.

30Tsa ni xi machjéhen rā nga chánka k'uasjéhena yjonq, chánka ní k'uasjé yjonq nga najmi tjínna nga'yún xi ts'an. **31**Ntiaħq ko Nq'mihi Ndq Ntianá Jesucristo xi tjihin nga n'etsjohq tu nkjéhé ni. Kui xi be nga najmi tib'anqħaq. **32**Nk'ie nga tsátejñā nanki Damasco, kitsjá kjuq ndq titjun xi ts'inxat'ahq ndq rei Aretq nga chúnnta qnkjuqha nankiu tu xi chjubéniżéhena. **33**Tunga nkuhú nisín kichjujenkohona xjó xi tif'a tjindaihi nankiu. Ankjuq'k'a xi tjent'a xjóho nankiu kin'esjehena. B'a ts'ín tsankahq rā jóo.

B'i ts'ín kitsúya Pablo nga nga'yúhun Cristo tjíñaha

12 Ndaha tsa najmi chumi ni chjhíhi rā nga chánka k'uasjé yjonq, tunga tjihín ni nga b'a ts'ian. Kui nga kuinchjahana ni xi kikie ko xi tsakúchjina Ndq Ntianá. **2**Be nku ndq xi s'ejjhín Cristo xi kichjubéjihín sén nga ngji nk'a ján xi ma jahan. Ja tjihín te ñju nú nga b'a kamoo. Tsa ngji yjonintehé ko tsa najmi ngji, najmi be. Ntianá xi be. **3**Be nga ndq xu'bō ngji ndjiojmi ján. Tsa ngji yjonintehé ko tsa najmi ngji, najmi be. **4**Yo kint'é én xi najmi tjín xi nkú ts'ín chubahaná, xi tjíñā nkjún nga k'úinyahq xuta.

5Kama chánka k'uasjé yjonq ngat'ahq ni xi kamahq ndq xu'bō, tunga najmi chubq chánkahá k'uasjé yjonq. Chánka ní k'uasjé yjonq ngat'ahq nga najmi an ts'an nga'yún xi tjínna. **6**Tunga tsa chánka k'uasjé yjona, najmi tinchajnu tinchjat'a tsa b'a ts'ian, qat'ahq b'a tjín ni xi kuinchja. Tunga najmi b'qħá ts'ian tu xi najmi ch'a b'a kuitshu tsa nihi xi nkjún ts'ian ko nihi xi nkjún ts'ín nchja, tsa as'qi najmi b'a tjín niu.

7Tu xi najmi chánka kqmahana yjonq ngat'ahq ni chánka xi kis'ejñā chjina, Ntianá kits'ín nibánena nku kjuq'un xi nkú joyaha tsa na'yá kisasíns'ehen yjoninteq. Tsuhu rā nga ndq musuhu ndqindoo ts'ín'unna tu xi najmi chánka kqmahana yjonq. **8**Jan niyá tsankihí Ndq

Ntianá nga kjéxinna kjuq'uun, ⁹tunga b'ahá kitsúna: "Kjuqandanhá xi machjéhin, at'ahá qjihin xi najmi tjíhin nga'yún s'ejña chji nga'yúnna." Kui nga tsjo mahana nga chánka tímahana yjonq ngat'dhaq nga najmi tjínna nga'yún. B'aq ts'ín s'ejña chjihi nga'yúhun Cristo qjinna. ¹⁰At'ahá mjena Cristo, kui nga tsjo mahana nga najmi tjíhinna nga'yún, ko nga ch'on ts'ín nchjayanena xuta, ko nga ndyjat'ána ni xi machjéenna, ko nga tsjennkí unkiena xutq, ko nga sakúna kjuqaníma. At'ahá nk'ie nga najmi tjínna nga'yún, nk'iehé nga tjínna nga'yún.

B'i ts'ín y'éjña chji Pablo nga kjintahq rä xutq ninku Corinto

¹¹Kuanchja xi nkúhu nku nda xi nchjajnu nchjat'a, tunga juhún kuan'e kjuq'yúnnú nga b'aq kuats'ian. Kutsa juhún xi tjíhin nga nda k'úinnú. At'ahá najmi 'yún nk'a tjenna já xi chubq já postruhú mahá yjohoq ko chubq ihí mahá yjohoq nga an, ndaha tsa b'aq xian nga najmi chumi ni chjihí rä an. ¹²Kjit'a kjit'a kama kjuqankjún ko kjuqachánka ko ni xi tsakúchji nga'yúhun Ntianá qjinna. Kui ni xi tsakúchji nga nda postruná. ¹³¿Mí nihi xi kisakúhü xutq ninku xingiso xi najmi kisakúnu? Nku tutuhú nga najmi kik'ienénu yjonq nk'ie nga tsátejñajinna, xi nkú kits'inkq xutq ninku xingisoo. ¡N'e'yún tak'unnu nga b'aq ch'on kits'inkonu!

¹⁴Ja tjíndana yjonq nga kfínsenuu niyá xi ma jahan ko tq ndaha nd'qí najmi k'uenénu yjonq. At'ahá najmi ni xi tjínnu tibangisja. Jun ní xi nusinna. At'ahá najmi xi tí'mi ntí tjíhin nga kj'uatjo toon xi ts'iinchjén xi cháha. Xi tí'mi ní xi chá, kui xi tjíhin nga kj'uatjo toon xi ts'iinchjén ntíhi ndyjun nkini. ¹⁵Kui nga tsjo tjíhinna nga ts'iinchjén ngayjee ni xi tjínna ko santaha yjonq katjejnú tsa ma tu ngat'ahá ngandanuu. Nk'ie nga 'yún mjena jun, ¿á 'yún ichí tín'e mjehenú?

¹⁶N'ekjáhiín nga najmi y'enénu yjonq, ndaha tsa b'aq tsu xutq nga nda mañaná xi ts'anqachanu. ¹⁷Já xi kits'inkjísenuu, ¿a kits'inkjíá jóo tu xi kjé'ahqanu ni xi tjínnu? ¹⁸Tsankihí Tito nga ngjisenuu ko tq kits'inkjíkq kj'qí nda nts'eé. ¿A rä kikje'áhánuu Tito ni xi tjínnu? ¿A najmi tu nkuhú tjíntuyá animani an ko Tito? ¿A najmi tq kuihí ni xi tín'e?

¹⁹Kutsa b'ahá ts'ín tín'enkjínk'un, nga tibisinkoi yjoni nga b'i tibixiin. Cristo ts'ení ko nginkun Ntianá tichubaqi. Jun xi tjoní. Ngayjee ni xi tín'e, b'aq tín'e tu xi sahánu nginkun Ntianá.

²⁰At'ahá kjintahana tsa nk'ie nga kuichusenuu, skue nga najmi b'aq n'e tintsúboo xi nkú ts'ín mjena nga skuenuu. Ko jun kutsa najmi chahánú xi nkú ts'ín mjenuu nga chqanú. Kjintahana tsa najmi nkuhú kich'o xinkju, tsa tjín kjuqaxintak'un, tsa tjín kjuqakjan, tsa tjín xi nk'a tíf'ahá xinkjín, tsa tjín én tsank'á, tsa tjín xi tinchjáyane xinkjín, tsa tjín xi ngak'un, ko tsa tjín xi tib'entje kjuqachán.

21 Kjintqhana tsa nk'ie nga kuichuse ngáhqunu, saqkúna kjuasuba nginkun Ntiqaná. Kutsa tjishín ni nga kjíintat'á nkjin xi tjín qijinnu xi kits'ín ngatitsun ko najmi kjee fikj'áhq raq animqha ngat'ahq ni xi jincha kits'ín, xi ts'ín ni xi chuntí nginkun Ntiqaná, xi chubq fantukohó xinkjín, xi tu ts'ínkjas'ehén raq yjoho tu mí nihí ni xi nchjahq animqha.

B'i ts'ín kitsúya Pablo xi nkú ts'íinko xutq Corinto nga kuichúsehe

13 Niyá xi ma jahan nga kfínsenu xu'bi. S'enda tu mí kjuqhá ni tsa jo ko tsa jan já testiyukuichjia ni xi be. **2** Ja b'a kixinnun nk'ie nga ngjisenu niyá xi ma joho ko nd'qí nga najmi tíjñajinnub'qha taq tíxin ngáhqunu. Nk'ie nga kfínse ngáhqunu, najmi kama nimqna xi kits'ín ngatitsun nk'ie ko taq ndaha tsa kj'qí sa. **3** B'a ts'ian qt'ahq tíbinchisjó ni xi kuakúchji nga éhen Cristo tinchja. Tunga qijinnuuhú bakúchji nga'yúhun. Najmi tíjñajinnuCristo xi nkuhu nku xi najmi tjihin nga'yún. **4** Ndaha tsa najmi tsakúchji nga'yúhun nk'ie nga k'ient'á kruu, tunga nd'qí nga'yúhun Ntiqaná tíjna tík'uuhun. Ko jin b'a taq ts'ín najmi tjinni nga'yún, xi nkuhu Cristo nk'ie nga k'ien. Tunga ngandanu ngac'yúhun Ntiqaná tintsubq tík'unkohoní Cristo.

5 Jun chaqe suboho yjonu tsa s'ejinnu Jesucristo. ¿A najmi mankjihínnun nga Jesucristo tíjñajinnun? N'enkjínk'un sisin ní ngáhanu. Nk'ie nga ja kuan'enkjínk'un sisin, kutsa najmi tíjñajihínnuCristo. **6** Nk'ie nga ja kuan'enkjínk'un sisin, tíkuyáhq nga s'ejna chji nga éhen Cristo tichubq. **7** Tíbinchiihi Ntiqaná nga ndahachí najmi ch'on n'ehenu. Najmi b'a tíbixin tsa tu xi chaha nga tín'etjusun sisiin xáni. B'a ní tíbixin tu xi nda n'ehenu, ndaha tsa b'a kuitsu xutq nga najmi nda tín'ei xáni. **8** At'ahq najmi ma bankín kontraqihi ni xi b'a tjín xi bakúya Jesucristo. Jin ní tín'exát'qih kui niu.

9 Tsjo maní nk'ie nga b'a tsu xutq nga najmi tjinni nga'yún ko nk'ie nga jun xi tjinnu nga'yún xi tsjá Ntiqaná. Tu nku tíbinchihí riNt nga kuichúmo xi nkú ts'ín mjehé Ntiqaná. **10** Kui kjuqha nga b'li ts'ín tib'et'áhqunu ni xu'bi nk'ie nga najmi tíjñajinnun, tu xi nk'ie nga kuichusehenu najmi tjihin nga 'yún ndjá ts'inkonu. At'ahq Ndq Ntiqaná kitsjá xána xi má nga ts'ian nga saájiun xi s'ejinna. Najmi kitsjá xána tsa ts'inkjénun.

B'i ts'ín kits'íinkje Pablo xujuin

11 Ko ni xi fekuhu xi xínnun, já nts'e, kas'enu kjuatsjo. Tinchísjo xi nkú ts'ín nqaxu kamo nginkun Ntiqaná. Tjen nga'yúhun xinkiu. Nkuhú kas'eyanu. Jyu tintsubqkoo xinkiu. Ko k'úéjñajinnun Ntiqaná ma xi tsjáná kjuatjo ko kjuaqjyu.

12 B'i ngján súniñohoo xinkiu. **13** Títs'ínkjinu kjuasuniña ngayjee xutq xi kikj'áts'e Ntiqaná xi tjín ei.

¹⁴Ngatentoo_o kas'enu kjuandahq Nda Ntianá Jesucristo ko
kjuatjoho Ntianá ko kat'ejñajinnu Espirituhu Ntianá.